

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра Економіки та митної справи
(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Ректор (перший проректор)

_____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГПН 04 Митна політика і митне регулювання

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 051 Економіка

(код і найменування спеціальності)

освітня програма Митна справа

(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут, факультет ІУП, МТЕ

(найменування інституту, факультету)

мова навчання українська

Робоча програма з дисципліни Митна політика і митне регулювання
(назва навчальної дисципліни)

для студентів спеціальності 051 Економіка
освітня програма Митна справа
«29» серпня 2019 року – 12 с.

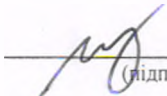
Розробники: Біленко О.В., доцент кафедри економіки та митної справи, к.е.н.,
доцент, Карпенко А.В., доцент кафедри економіки та митної справи, к.е.н.,
доцент

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та митної справи

Протокол від «29» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри економіки та митної справи
«29» серпня 2019 року

 (Соколов А.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету
міжнародного туризму та економіки
(найменування факультету)

Протокол від. «30» серпня 2019 року № 1

«30» серпня 2019 року

Голова (Васильєва О.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність (освітня програма, спеціалізація): 051 Економіка за освітньою програмою Митна справа	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ - _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 150		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,6 самостійної роботи студента – 7	Освітній ступінь: магістр	30 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		Інші	
		6 год.	год.
		Самостійна робота	
		68 год.	108 год.
	Індивідуальні завдання: 32 год.		
	Вид контролю: екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33% до 67%

для заочної форми навчання – 7% до 93%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів уявлення про правила й принципи реалізації митної політики та системи теоретичних і практичних знань / умінь стосовно застосування інструментів та технологій митного регулювання експортно-імпорتنих операцій.

Завдання: полягає у формуванні у студентів цілісної системи знань щодо методології функціонування системи митного регулювання та засвоєння методичних засад й набуття навичок у регуляторній сфері митного регулювання міжнародних торговельних відносин, зокрема, опанування сучасного регуляторного інструментарію та особливостей митної політики України в її взаємовідносинах із країнами світової торговельної системи при дотриманні загально визнаних міжнародних угод та конвенцій у сфері митного та нетарифного регулювання міжнародних торговельних відносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент отримає

загальні компетентності:

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях;

вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

здатність займати активну життєву та громадянську позицію, розвивати лідерські якості та діяти з позицій соціальної відповідальності, виконувати професійну діяльність відповідно до стандартів якості;

фахові компетентності:

здатність застосовувати правові норми у зовнішньоекономічній діяльності та митній справі;

знати транснаціональні корпорації та механізм їх функціонування;

вміння використовувати інформаційні технології для виконання функцій та завдань органами фіскальної служби;

вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми з питань зовнішньоекономічної діяльності та митної справи;

здатність розробляти шляхи мінімізації митних ризиків при здійсненні зовнішньоекономічних операцій;

здатність розробляти заходи щодо спрощення митних процедур відповідно до міжнародного митного законодавства;

вміння застосовувати міжнародні норми у сфері технічного регулювання при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;

здатність забезпечувати митне регулювання щодо окремих груп товарів відповідно до заявленого митного режиму;

вміти розробляти профілі митних ризиків для запобігання контрабанді та порушенням митних правил при здійсненні зовнішньоекономічних операцій;

вміти застосовувати міжнародне законодавство у сфері технічного регулювання в зовнішньоекономічній діяльності;

уміння розробляти документацію, презентувати і захищати результати наукової та професійної діяльності;

очікувані програмні результати навчання:

показувати уміння креативно мислити, генерувати нові ідеї у професійній діяльності;

використовувати державну ділову мову для забезпечення результативної наукової та професійної діяльності у сфері державної фіскальної служби;

вміти приймати обґрунтовані рішення та адаптуватися до нових умов та ситуацій;

застосовувати набуті знання для розробки заходів щодо міжнародної співпраці органів фіскальної служби та підприємницьких структур;

застосовувати сучасні методи і технології для проведення прикладних досліджень у сфері зовнішньоекономічної діяльності та митної справи;

вміти забезпечувати митне регулювання щодо окремих груп товарів відповідно до заявленого митного режиму;

здатний аналізувати глобальні проблеми економічного розвитку та знати основні теорії розвитку глобальної економіки;

застосовувати знання інформаційних технологій для виконання функцій та завдань органами фіскальної служби;

вміти розробляти профілі митних ризиків та страхування для запобігання контрабанді та порушенням митних правил при здійсненні зовнішньоекономічних операцій;

вміти застосовувати міжнародне законодавство у сфері технічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

володіти міжнародною нормативно-правовою базою та розробляти заходи щодо гармонізації та спрощення митних процедур.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Концептуальні основи формування та реалізації митної політики

Тема 1. Теоретико-методологічні засади формування та реалізації митної політики України

Митна політика: проблеми визначення та законодавчого закріплення

Митна політика як невід’ємна складова державної політики

Механізм формування та реалізації митної політики: інституціональний аспект

Митні органи як суб’єкти реалізації митної політики

Тема 2. Соціальна роль та зміст діяльності митних органів України

Значення діяльності митних органів для утвердження державності та засад громадянського суспільства

Мета і завдання діяльності митних органів

Функції митних органів у сучасних умовах

Правове забезпечення діяльності митних органів

Тема 3. Митна політика Європейського Союзу

Європейський Союз: ретроспекція та сучасність

Основи митного регулювання в Європейському Союзі

Законодавство ЄС з митних питань

Митно-тарифна система Європейського Союзу

Тема 4. Особливості митної політики окремих країн світу

Особливості організації митної системи Польщі

Митна система і митні правила Білорусі

Митна політика Грузії

Митна політика Болгарії та особливості її реалізації

Митний союз у рамках євразійського економічного співтовариства

Організаційна структура митних органів США. Тарифне і нетарифне регулювання в США

Митно-тарифна та зовнішньоекономічна політика Канади.

Діяльність митної служби Китайської Народної Республіки

Митна система Японії та її характеристика

Митна і податкова політика в Саудівській Аравії

Тема 5. Передумови та етапи інтегрування митної системи України до світової системи господарювання

Світова організація торгівлі як організаційно-інституціональне підґрунтя розвитку митно-тарифної системи.

Всесвітня митна організація (ВМО) – основний суб'єкт регулювання митно-тарифних відносин на мегарівні.

Митно-тарифні аспекти економічної інтеграції.

Змістовий модуль 2. Основи функціонування митно-тарифної системи країни та митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Тема 6. Механізм функціонування тарифної системи країни

Сутність, класифікація та функції митного тарифу України.

Види мита та особливості нарахування митного тарифу в залежності від виду мита.

Механізм застосування обмежувальних тарифів

Диференціація ставок митного тарифу в залежності від країни походження товару.

Тема 7. Митна вартість як основа митного оподаткування

Сутність митної вартості, місце та роль в системі митно-тарифного регулювання ЗЕД.

Процедура заявлення митної вартості та контролю за правильністю її визначення.

Методи визначення митної вартості товарів.

Тема 8. Митні платежі – основні інструменти системи митного оподаткування

Митні платежі як складова економічної політики держави.

Механізм нарахування та стягнення податку на додану вартість (ПДВ) при здійсненні зовнішньоторговельних операцій.

Особливості нарахування та стягнення акцизного збору при переміщенні через митний кордон України.

Митні збори як різновид митних платежів.

Тема 9. Характеристика системи митного контролю товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України

Сутність, основні принципи та значення митного контролю.

Особливості проведення митного контролю товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.

Організація митного контролю в Україні.

Спеціальні види контролю на митному кордоні України.

Основні види порушень митних правил та контрабанда.

Тема 10. Система митного оформлення вантажів із застосуванням вантажної митної декларації

Поняття та характеристика митного оформлення вантажів, що переміщуються через митний кордон України.

Декларування вантажів як структурний елемент системи митного оформлення.

Тема 11. Роль товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності в системі митного регулювання

Сутність товарної номенклатури, класифікація та кодування товарів.

Гармонізована система (ГС) опису і кодування товарів.

Структура та механізм застосування Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД)

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	інші	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Концептуальні основи формування та реалізації митної політики.												
Тема 1. Теоретико-методологічні засади формування та реалізації митної політики України	14,5	3	1	0,5	3	7	14	0,8	0,2		3	10
Тема 2. Соціальна роль та зміст діяльності митних органів України	14,5	3	1	0,5	3	7	14	0,8	0,2		3	10
Тема 3. Митна політика Європейського Союзу	14,5	3	1	0,5	3	7	14	0,8	0,2		3	10
Тема 4. Особливості митної політики окремих країн світу	16	3	2	1	3	7	14	0,8	0,2		3	10
Тема 5. Передумови та етапи інтегрування митної системи України до світової системи господарювання	15,5	3	2	0,5	4	6	19	0,8	0,2		4	14
Разом за змістовим модулем 1	75	15	7	3	16	34	75	4	1		16	54
Змістовий модуль 2. Основи функціонування митно-тарифної системи країни та митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.												
Тема 6. Механізм функціонування тарифної системи країни	11,5	2	1	0,5	2	6	11,8	0,65	0,15		2	9

Тема 7. Митна вартість як основа митного оподаткування	11,5	2	1	0,5	2	6	11,8	0,65	0,15		2	9
Тема 8. Митні платежі – основні інструменти системи митного оподаткування	12,5	2	1	0,5	3	6	12,8	0,65	0,15		3	9
Тема 9. Характеристика системи митного контролю товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України	13,5	3	1	0,5	3	6	12,8	0,65	0,15		3	9
Тема 10. Система митного оформлення вантажів із застосуванням вантажної митної декларації	13,5	3	1	0,5	3	6	12,8	0,65	0,15		3	9
Тема 11. Роль товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності в системі митного регулювання	12,5	3	2	0,5	3	4	13	0,75	0,25		3	9
Разом за змістовим модулем 2	75	15	7	3	16	34	75	4	1		16	54
Усього годин	150	30	14	6	32	68	150	8	2		32	108
Модуль 2												
ІНДЗ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

5. Темі семінарських занять
Не передбачено навчальним планом

6. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретико-методологічні засади формування та реалізації митної політики України	1
2	Соціальна роль та зміст діяльності митних органів України	1
3	Митна політика Європейського Союзу	1
4	Особливості митної політики окремих країн світу	2
5	Передумови та етапи інтегрування митної системи України до світової системи господарювання	2
6	Механізм функціонування тарифної системи країни	1
7	Митна вартість як основа митного оподаткування	1
8	Митні платежі – основні інструменти системи митного оподаткування	1
9	Характеристика системи митного контролю товарів та	1

	транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України	
10	Система митного оформлення вантажів із застосуванням вантажної митної декларації	1
11	Роль товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності в системі митного регулювання	2

7. Інші види

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Захист індивідуальних домашніх завдань по першому модулю	2
2	Перший модульний контроль (тестування)	1
3	Захист індивідуальних домашніх завдань по другому модулю	2
4	Другий модульний контроль (тестування)	1

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретико-методологічні засади формування та реалізації митної політики України	7
2	Соціальна роль та зміст діяльності митних органів України	7
3	Митна політика Європейського Союзу	7
4	Особливості митної політики окремих країн світу	7
5	Передумови та етапи інтегрування митної системи України до світової системи господарювання	6
6	Механізм функціонування тарифної системи країни	6
7	Митна вартість як основа митного оподаткування	6
8	Митні платежі – основні інструменти системи митного оподаткування	6
9	Характеристика системи митного контролю товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України	6
10	Система митного оформлення вантажів із застосуванням вантажної митної декларації	6
11	Роль товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності в системі митного регулювання	4

9. Індивідуальні завдання

Для студентів денної форми навчання – 2 індивідуальних домашніх завдання (по одному у кожному змістовному модулі).

Для студентів заочної форми навчання – контрольна робота.

10. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;

- ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – мисленевого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

11. Засоби оцінювання

Для студентів денної форми навчання: усне опитування на семінарських заняттях, захист індивідуального домашнього завдання, аудиторне тестування.

Для студентів заочної форми навчання: захист контрольної роботи, тестування.

12. Критерії оцінювання

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою.

Під час контролю зі *змістового модулю 1* враховуються такі види робіт:

- повнота відповіді та активність роботи студента на практичному занятті з кожної теми оцінюється до 6 балів (5 тем по 6 балів = 30 балів);
- правильність виконання, оформлення та повнота відповіді при захисті індивідуального домашнього завдання студента оцінюється до 35 балів;
- аудиторне тестування – до 25 балів
- ведення конспекту лекцій – до 10 балів.

Під час контролю зі *змістового модулю 2* враховуються такі види робіт:

- повнота відповіді та активність роботи студента на практичному занятті з кожної теми оцінюється до 5 балів (6 тем по 5 балів = 30 балів);
- правильність виконання, оформлення та повнота відповіді при захисті індивідуального домашнього завдання студента оцінюється до 35 балів;
- аудиторне тестування – до 25 балів;
- ведення конспекту лекцій – до 10 балів.

Підсумковий контроль визначається як середня двох контролів за перший та другий змістовні модулі.

Семестровий екзамен оцінюється до 100 балів.

Для студентів заочної форми навчання підсумковий контроль визначається як сума балів, одержаних за результатами захисту виконаної контрольної роботи та аудиторного тестування.

- аудиторне тестування – до 40 балів;
- контрольна (самостійна/індивідуальна) робота – до 60 балів: виконання теоретичного завдання (глибоке розкриття сутності питання, характеристика різних підходів й точок зору) – 15 балів; практичне завдання на тему «Національна система митного регулювання (назва країни): стан та напрямки трансформації» (обирається держава й узгоджується з викладачем) – 45 балів (підготовка, презентація та захист контрольної роботи).

Семестровий екзамен оцінюється до 100 балів.

Переведення 100-бальної шкали оцінювання в 4-и бальну та шкалу за системою ECTS здійснюється в такому порядку:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до курсу «Митна політика і митне регулювання» для студентів спеціальності 051 Економіка за освітньою програмою Митна справа / Укл.: О.В. Біленко, А.В. Карпенко. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2019. – 40 с.

2. Методичні рекомендації щодо виконання контрольної роботи з дисципліни «Митна політика і митне регулювання» для студентів спеціальності 051 «Економіка» за освітньою програмою «Митна справа» (заочна форма навчання) / Укл.: А.В. Карпенко, О.В.Біленко. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2019. – 15 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Бережнюк І. Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти : монографія / І. Г. Бережнюк. – Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2009. – 543 с.

2. Гуцул І. А. Митна політика зарубіжних країн : навч. посіб. / І. А. Гуцул. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 198 с.

3. Митна політика та митна безпека України : монографія; за заг. ред. П.В. Пашка, І.Г. Бережнюка. - Хмельницький. : ПП. Мельник А.А., 2013. - 338 с.

4. Митна справа : підруч. / [А. І. Крисоватий, С. Д. Герчаківський, О. Б. Дем'янюк та ін.] ; за ред. А. І. Крисоватого. – Тернопіль : ВПЦ «Екон. думка ТНЕУ», 2014. – 540 с.

5. Митна справа: підручник / Н. В. Мережко, П. В. Пашко, О. В. Рождественський ; за ред. П. В. Пашка. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 572 с.

6. Митний кодекс України : Закон України № 4495-VI від 13.03.2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>

7. Науково-практичний коментар Митного Кодексу України / за заг. ред. Додіна Є.В. – К. : ТОВ Видавничій Дім «Професіонал», 2019. – 688 с.

Додаткова

1. Гребельник О. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О. П. Гребельник. —К. : Центр навчальної літератури, 2005. —696с.
2. Гребельник О.П. Митна справа. Підручник. 4-те вид. оновл та доповн. / О.П.Гребельник – К.: ЦУЛ, 2014. – 472 с.
3. Дубініна А. А. Митна справа : підруч. / А. А. Дубініна, С. В. Сорокіна, О. І. Зельніченко. – К. : Центр учб. літ., 2010. – 320 с.
4. Денисенко В. В. Правове забезпечення митної політики : міжнародно-правові стандарти та українське законодавство : навч. посіб. / В. В. Денисенко – Запоріжжя : ЗНТУ, 2018. – 326 с.
5. Єгоров О.Б. Митна економіка (Україна – СОТ – ЄС): Посібник. – Одеса: ПЛАСКЕ ЗАТ, 2005 – 226 с.
6. Макогон, Ю.В. Митна справа: Навчальний посібник. / Ю.В. Макогон, А.Б. Яценко. — К.: Центр навчальної літератури, 2005.
7. Митна енциклопедія: У двох томах. Т.1/: Редкол.: ... І.Г. Бережнюк (відп. ред.) та ін. – Хмельницький : ПП Мельник А.А., 2013. – 472 с.
8. Митна енциклопедія: У двох томах. Т.2/: Редкол.: ... І.Г. Бережнюк (відп. ред.) та ін. – Хмельницький : ПП Мельник А.А., 2013. – 536 с.
9. Пісьмаченко Л. М. Державне управління зовнішньоторговельною діяльністю: механізми регулювання та контролю : монографія / Пісьмаченко Л. М. – Донецьк : Юго-Восток, 2008. – 366 с.
10. Приймаченко Д.В. Митна політика держави та її реалізація митними органами: Монографія. – Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2006. – 332 с.

16. Інформаційні ресурси

1. Генеральна угода з тарифів і торгівлі 1994 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_264.
2. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Державна митна служба України. Офіційний портал. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://customs.gov.ua>
4. Державна фіскальна служба України. Офіційний портал. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>
5. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур (Кіотська конвенція) від 18 травня 1973 р. // [Електронний ресурс]// Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_643.
6. List of all RTAs [Електронний ресурс] // WTO official website – Режим доступу до ресурсу: <http://rtais.wto.org/UI/PublicAllRTAList.aspx>.
7. United nations conference on trade and development (UNCTAD) official website [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://unctad.org/en/Pages/Home.aspx>.